NICK DE SEMLYEN

POSLEDNÍ AKČNÍ HRDINOVÉ

VZESTUPY A PÁDY DRSNÝCH HOCHŮ HOLLYWOODU

xyz

Poslední akční hrdinové

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

xyz

Nick de Semlyen
Poslední akční hrdinové – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

POSLEDNÍ AKČNÍ HRDINOVÉ

Nick de Semlyen

Vzestupy a pády drsných hochů Hollywoodu

Obsah

Prolog /7
Kapitola 1: Hřebec /15
Kapitola 2: Tank /33
Kapitola 3: Příprava /50
Kapitola 4: Kovboj a dělová koule /69
Kapitola 5: Maximalismus /85
Kapitola 6: Ťuk ťuk /103
Kapitola 7: Cizinec /122
Kapitola 8: Zahraniční politika /135
Kapitola 9: Velký /154
Kapitola 10: Vítej na večírku, kamaráde /169

Kapitola 11: Superpoldové /185
Kapitola 12: Buď vtipný, nebo zemři /199
Kapitola 13: Dvojitý zásah /215
Kapitola 14: Planeta Arnold /231
Kapitola 15: Staré zvyky /248
Kapitola 16: Znovuzrození /263
Kapitola 17: Olej a voda /277
Kapitola 18: Doba ledová /294
Epilog /312
Poznámky /322
Poděkování /347

Pokud vedete válku, dělejte to energicky a tvrdě.
- Napoleon Bonaparte

Dám ti tolik práv, že budeš prosit o levačku.
- Chuck Norris

Prolog

Snesli se z nebe. A s jejich příchodem zmizela jakákoli šance na klid.

Všechno nasvědčovalo tomu, že i tento filmový festival v Cannes proběhne jako každý jiný. Když v tu ospalou sobotu 12. května 1990 vyšlo slunce, v tomhle pobřežním městě se k něčemu schylovalo. Nejprestižnější světový svátek filmu začínal po třiačtyřicáté.

Na Promenade de la Croisette se bíle nalíčený umělec vydával za Andyho Warhola a užíval si svých patnáct minut slávy. Cineasté, kteří měli to štěstí a zúčastnili se slavnostního zahájení filmu *Sny Akiry Kurosawy,* nejnovějšího filmu japonského režiséra Akiry Kurosawy, debatovali o nastolených tématech a diskutovali o překvapivém cameu Martina Scorseseho v roli Vincenta van Gogha. Jiní se těšili na další klenoty kinematografie nutící k zamyšlení, jako je ruská komedie Sergeje Solovjova *Černá růže je symbolem smutku, rudá růže je symbolem lásky.*

Byla to mekka těch, co mají rádi hlubokomyslné filmy a kavárny. Dělaly se poznámky. Tleskalo se. Uvažovalo se o lidském údělu.

Pak s hukotem přistálo letadlo.

Byl to pronajatý luxusní Boeing 747 z Los Angeles, mohutný kovový tubus zářící vysokým leskem. Do cíle své cesty urazil skoro

deset tisíc kilometrů. A byl napěchovaný americkými hvězdami, režiséry a manažery, z nichž jen několik proslulo jako tvůrci uměleckých filmů.

„V tom zatraceném letadle byl Hollywood roku 1990," vzpomíná James Cameron,[1] který v Kalifornii nastoupil do letadla jako poslední, protože právě dokončoval svůj další film *Terminátor 2: Soudný den.* „Když jsem dorazil na letiště, všichni mi vyčetli, že jdu pozdě."

„Byl to úžasný let, kouzelný výlet," uvedl Renny Harlin, režisér, který právě vyhodil do povětří dvě letadla a půlku letiště při natáčení filmu *Smrtonosná past 2*. „Na palubě nechyběl kaviár, šampaňské a podobné věci."[2]

K dispozici bylo zřejmě i jiné občerstvení. „Zastavili jsme v Maine, abychom doplnili palivo, a když jsme letěli dalších dvacet minut, z reproduktoru se ozvalo: ‚Nyní jsme mimo americký vzdušný prostor,'" vzpomíná Steven de Souza,[3] scenárista snímků *Smrtonosná past* a *Komando*. „A najednou se odněkud objevily drogy. Z odkládacích stolků se šňupal kokain. Pak mi někdo poklepal na rameno – byl to Michael Douglas, který mi podával jointa."

Douglas byl zrovna na koni, protože měl za sebou nedávné hity *Wall Street* a *Osudová přitažlivost.* Největšími rivaly na palubě však byly dvě filmové akční hvězdy, od nichž by málokdo čekal, že se s někým budou dělit o kyslík více než deset hodin. Arnold Schwarzenegger a Sylvester Stallone se po více než deseti letech urputných bojů konečně nechali přesvědčit, aby se společně objevili na veřejnosti. Šlo o večírek společnosti Carolco Pictures, producenta mnoha bombastických akčních filmů, které v uplynulém desetiletí ovládly sály kin.

Na letišti v Cannes dostala každá z vystupujících VIP osobností obálku s 2000 francouzskými franky, což byly peníze na víkend.

Poté byly odvedeny ke konvoji čekajících černých mercedesů s řidiči, kteří jim byli k dispozici následující tři dny. Vozidla se s blikajícími modrými a červenými majáčky na střechách řítila po pobřeží k dekadentnímu hotelu Cap-Eden-Roc. Tam je čekal večírek za milion dolarů – nejdražší, jaký kdy byl v historii Cannes uspořádán. Jedna z nejpopulárnějších světových kapel Gipsy Kings přiletěla soukromým letadlem ze Španělska, aby tu zahrála. K hostům z letadla se přidalo dalších 240 lidí, kteří se pohybovali po obrovské terase s výhledem na moře, včetně Micka Jaggera (který nakonec tančil na stole se svojí partnerkou Jerry Hallovou), Jeana-Clauda Van Damma, Dolpha Lundgrena, Sharon Stoneové a Clinta Eastwooda, který byl v hotelu náhodou také ubytován a rozhodl se, že se podívá, co je to za hluk.

Když zapadlo slunce a podávaly se čerstvé mořské plody, přišel vrchol večírku. Ke canneskému nebi vystřelily rakety, které oznamovaly jména nadcházejících projektů Carolco Pictures a lidí, kteří s nimi byli spojeni. „Ten ohňostroj nad Croisette obrovskými písmeny napsal: TERMINÁTOR 2," vzpomíná stále ještě ohromený Cameron.

Byl to den, na který nikdo z účastníků nikdy nezapomene, přehlídka čistého hýření. Nemluvě o kakofonii, která pravděpodobně donutila střízlivější návštěvníky Cannes – již do té doby přemýšleli o úskalích ruské komedie – utéct do svých domovů. „Byl to nejlepší večírek, jaký byl kdy uspořádán," chlubí se Mario Kassar,[4] spoluzakladatel společnosti Carolco Pictures, která ho zorganizovala. „Na tom večírku byli snad všichni. Něco takového už by asi nikdo nedokázal zopakovat."

Jen jednou pořadatelé na okamžik zpanikařili. Překvapení večera vymyslel Kassar: moment, který se vyrovná i ohňostroji a který vyžadoval stejně pečlivý přístup. Schwarzenegger a Stallone, dva titáni akčního filmu, jejichž filmy vynášely miliony a miliony do-

larů a kteří jsou nyní živými, dýchajícími ikonami, měli v polovině večírku společně vstoupit. Nikdy se nenechali přesvědčit, aby spolu hráli ve filmu, ale dnes večer budou sdílet stejnou terasu. Byl by to zatím největší PR trik Carolco Pictures, který by se vyrovnal všem úspěchům mezinárodní diplomacie. Až na to, že ani Stallone, ani Schwarzenegger nechtěli ustoupit v klíčovém bodě: kdo z nich vstoupí na večírek jako první. Ta stará rivalita, která se na čas vytratila, se najednou znovu rozhořela.

„Hosté čekali venku a všichni se ptali: Kdo vstoupí jako první a kdo jako ten druhý?" vzpomíná Kassar. V hloučku organizátorů se rozhostilo napjaté ticho. Mohlo by se po tolika výdajích kvůli nárazu dvou eg vše sesypat? Každý, kdo znal minulost obou hvězd, věděl, že je to docela dobře možné. A tak Kassar jednal.

„Šel jsem si s nimi udělat fotku – s jedním vlevo, s druhým vpravo," popisuje. „Každý zvedl jednu moji ruku do vzduchu a pak jsem prostě řekl: ‚Dobře, jdeme dovnitř!' A vešel jsem dovnitř s oběma. Tím se ten problém vyřešil."

Během večírku si Schwarzenegger v zeleno-žluté havajské košili prohlížel taneční parket jako Terminátor, který prozkoumává motorkářský bar. Stallone v košili, saku a značkových slunečních brýlích dělal totéž. A pak se k úžasu všech k sobě otočili, chytili se za ruce a začali tančit po terase. Všichni se na ně potěšeně dívali. Stali se svědky monumentálního okamžiku, dlouho očekávaného příměří, kdy se dvě kolosální ega konečně sladila v dokonalé harmonii.

Pak se Stallone zničehonic zamračil a zastavil se.

„Zatraceně," řekl Schwarzeneggerovi. „Ty vedeš. To nesnáším."[5]

Spojené státy americké volaly v sedmdesátých letech 20. století po hrdinovi. V posledním roce předchozího desetiletí doby-

ly úspěšně Měsíc. Teď se však vývoj zvrtl. Katastrofální porážka ve Vietnamu pošramotila národní hrdost. Prezident byl obžalován a obklopen demonstranty, z nichž někteří drželi v rukou transparenty, na nichž bylo *x* ve jméně „Nixon" nahrazeno hákovým křížem. Ekonomika, která po druhé světové válce rostla, začala chřadnout, burza se během osmnácti měsíců propadla o 40 procent a šířila se nezaměstnanost. Začal převládat pocit zoufalství, který byl tak silný, že se jím v roce 1979 zabýval ve svém projevu prezident Jimmy Carter. „Je to krize, která zasáhla samotné srdce, duši a ducha naší národní identity," prohlásil s kamennou tváří. „Tuto krizi můžeme vidět v rostoucích pochybnostech o smyslu našich vlastních životů a ve ztrátě jednotného cíle našeho národa."

O hrdiny byla nouze, a to i na filmovém plátně. „Drsný" Harry Callahan v podání Clinta Eastwooda nadchl masy, ale návratnost se snižovala (ve třetím pokračování nazvaném *Náhlý úder* se objeví prdící buldok Meathead). Násilnickému, divoce vyhlížejícímu Jimmy „Pepkovi" Doylovi ve *Francouzské spojce* v podání Gena Hackmana, dalšímu muži zákona, bylo těžké fandit. Ikona hongkongských bojových umění Bruce Lee krátce zazářil jako kometa, ale tragicky zemřel na prahu amerického úspěchu, pouhý měsíc před hollywoodskou premiérou filmu *Drak přichází.* Co se týče vlny blaxploitation filmů, *Detektiv Shaft* s Richardem Roundtreem vydělal 13 milionů dolarů při rozpočtu 500 000 dolarů a inspiroval desítky filmů v sedmdesátých letech, v nichž se objevili charismatičtí herci od Pam Grierové po Jima Browna. Ačkoli měl tento subžánr obrovský vliv a inspiroval i film o Jamesi Bondovi *Žít a nechat zemřít*, koncem sedmdesátých let se vytrácel.

Jak ale každý fanoušek akčních filmů ví, právě když je situace nejchmurnější, když se zdá, že jsou veškeré naděje ztraceny, když se padouši šklebí a nevinní civilisté jsou na kolenou, ozvou se kro-

ky, které ohlašují příchod zachránce. Nebo v tomto případě osmi zachránců.

Nejprve přišli titáni. Ten, kterému říkali „italský hřebec“: Sylvester Stallone, někdejší rváč s citlivou duší a smyslem pro chaos. A pak ten, kterému říkali „rakouský dub“: Arnold Schwarzenegger, bývalý kulturista s chlapeckým úsměvem a vypracovaným trupem. V jejich stopách kráčely sice pomalejší, ale neméně smrtící exempláře: švédský držitel černého pásu Dolph Lundgren, čínské dynamo Jackie Chan, belgická mašina na zabíjení Jean-Claude Van Damme, Steven Seagal s culíkem, jehož původ nikdo nedokázal přesně určit. Do boje se zapojí i dva američtí borci: mistr karate Chuck Norris a usměvavý, ovšem nesmlouvavý Bruce Willis.

Každý z nich se vyznačoval osobitým stylem, jak provozovat své smrtící umění. Společně však dali Americe i dalším zemím nový smysl života – takový, jaký Jimmy Carter pravděpodobně neměl na mysli. Rozmetali celé armády, skolili legie nájemných zabijáků, brutálně zlikvidovali teroristy, a tím obnovili smysl pro spravedlnost, který se někde cestou vytratil. Ať už byli jejich protivníky sovětští vojáci, nebo pouliční dealeři drog, jejich filozofie byla jednoduchá a pochopilo ji i dítě, které je v televizi tajně sledovalo zpoza gauče: nikdy se nevzdávat, nepřestávat střílet, neprohrávat. „Utíkat před strachem je bolestivější než mu čelit,“ filozofoval Chuck Norris, jehož série *Nezvěstní v boji* přepsala vietnamskou válku tak, aby měla šťastný konec.

Ve stejné době se objevilo mnoho dalších filmových hvězd, které nakopávaly zadky: od Sigourney Weaverové ve *Vetřelcích* přes Harrisona Forda v sérii *Indiana Jones* až po Ralpha Macchia ve filmu *Karate Kid*. Jiní, jako Carl Weathers, Linda Hamiltonová, Cynthia Rothrocková a Wesley Snipes, měli talent, fyzičku nebo obojí, ale Hollywood osmdesátých a devadesátých let 20. stole-

tí jim nabídl méně příležitostí. Právě oněch osm se vyznačovalo čistotou svých výkonů, které jen zřídkakdy rozptylovalo volání sirén dramat a komedií, a bezkonkurenčně dominovalo filmovému umění. Posedle tvarovali svá těla, popíjeli proteinové koktejly a stále znovu vyráželi do boje. Za své oběti dostali klíče od Hollywoodu a hordy křičících fanoušků tak oddaných, že by utratili i 8,95 dolaru za štrúdl podle receptu Schwarzeneggerovy matky. Získali hromady peněz, fanynky, nejmodernější soukromá letadla, přístup, kam se jim zachtělo. Dokonce i nový prezident chtěl být u toho. V roce 1985, před návštěvou Bílého domu, byl pozvaný Stallone požádán, aby s sebou přinesl podepsaný plakát k filmu *Rambo II.* Ten se dodnes nachází v Ronald Reagan Presidential Library and Museum.

Dědictví těchto akčních filmů je v současnosti komplikované. Mnohé z nich působí primitivně, jako pozůstatek dávného světa (často se silným xenofobním podtextem, kdy jsou příslušníci cizích kultur, ať už Arabové, Afričané nebo Rusové, zobrazováni jako zlotřilá monstra, která chtějí zničit Ameriku). A jakkoli byly inspirativní – někdy dokonce ovlivnily bojovníky za svobodu po celém světě, například v Rumunsku Nicolae Ceauşesca, aby bojovali za demokracii –, nesčetné akční filmy i muži, kteří je natáčeli, měli i stinné stránky. Několik z nich po celou dobu jejich kariéry provázela obvinění ze sexuálního obtěžování a napadení. Ten typ mužnosti, který na plátně představovali, měl potenciál deformovat a kazit. A to nejen muže, kteří zbraněmi vládli, ale někdy i ty, kteří je uctívali. Pokud byl lidský život ničím na obrazovce, mohl se zdát ničím i mimo ni.

Nedá se však popřít, že tyto filmy stále mají pořádnou sílu. Jako celek jsou produktem jedinečného historického období – neopakovatelného zlatého věku, kdy se kinosály otřásaly zvuky dělostře-

lecké palby, kdy vtipy přicházely stejně rychle jako údery a kdy kromaňonští válečníci stáli pevně jako mrakodrap. Než měli všichni filmoví hrdinové superschopnosti a digitální efekty umocnily každou rvačku, byly filmy plátnem, na které si diváci mohli promítat své naděje a fantazie. Ať už se jednalo o jakékoli bojiště, džungli nebo vrchol hory, pětatřicetipatrovou budovu nebo ledovou plochu, Zemi nebo Mars či skromný boxerský ring, pěsti z nich sršely a srší dodnes.

Vše začalo osmi lačnými muži, kteří se chtěli poprat.

Kapitola 1

Hřebec

Lví moč je štiplavá. Pálí v očích. Pálí v krku. Odporně páchne. Takže když se Sylvester Stallone touto tekutinou potřísnil, zkazilo mu to celý den.

Psal se rok 1970 a čtyřiadvacetiletý mladík byl ve své nové práci v New Yorku. Každé ráno jezdil metrem ze svého bytu na 56. a Lexingtonově ulici, který si pronajímal za 71 dolarů měsíčně a který byl tak špinavý, že si Stallone dělal legraci, že ho pronajímá švábům. Po krátké cestě městskou džunglí vstupoval do skutečné džungle: do zoologické zahrady v Central Parku o rozloze pět a půl hektaru. Prošel kolem stánků se suvenýry, kde se prodávaly balonky a sladkosti, kolem legendárního bazénu s lachtany a kolem medvědince, až došel k budově z červených cihel, kde měly výběhy kočkovité šelmy. Zevnitř na něj hleděli lvi, o které se měl starat, včetně Krále Kada, jehož před lety záhadně našli jako mládě v zaparkovaném autě, a Bobbyho, který spořádal dvacet kilo koňského masa denně.

Zpočátku to nevypadalo jako špatná práce. Ale teď už se Stallone neusmíval. Zaprvé dostával jen 1,12 dolaru na hodinu. Zadruhé doslova odklízel hovna – smetákem a hadicí odstraňoval lví výkaly.

A když si umazal kalhoty a pach se na nich držel tak, že při cestě metrem od něj cestující odstupovali, a dokonce opouštěli vagon, v němž jel, rozhodl se, že tohle není život, ve kterém by chtěl uváznout.

„Málokdo zažije to vzrušení, když vidí lvy si pořádně ulevit," popisoval po několika letech. „Řeknu vám, jsou přesní až na pět metrů. Po měsíci jsem se na to vykašlal." [1]

Bylo to hrozná zkušenost. Ale Stallone jich poslední dobou zažíval víc než dost. Než začal pracovat v zoo, tak se díky svému odhodlání stát se umělcem, ať to stojí, co to stojí, proměnil ve zvíře. A to pro představení jediné divadelní hry Pabla Picassa *Le Désir attrapé par la queue* (Touha chycená za ocas). Sprostá a zřídka uváděná burleska, kterou modernistický malíř napsal v roce 1941 během tří horečných dnů, vyvolala koncem šedesátých let, kdy byla uvedena ve Francii, kontroverze, když se začalo proslýchat, že herci na jevišti skutečně močí. A verze se Stallonem v roli rozverné bytosti podobné Minotaurovi by vyvolala údiv i sama o sobě.

Stallone se rád považoval za osvíceného umělce. Na univerzitě v Miami se zabýval literaturou od Albeeho po Zolu. Zdálo se tedy přirozené, aby se ponořil do světa experimentálního divadla. Bylo jedno, že se představení neuvádělo na Broadwayi, ale na místě, kterému Stallone říkal prostě „mimo Broadway" – na Pelham Parkway v Bronxu. Mohl to být první krok k monumentální kariéře. Jediným problémem bylo, že když dostal do ruky scénář, nerozuměl skoro jedinému slovu.

„Je to jediná hra, kterou Picasso napsal, a asi ne náhodou. Byla příšerná," měl později prohlásit.[2] Nebyla v ní žádná zápletka. Postavy měly podivná jména, například Onion (Cibule), Fat Anguish (Tlustá úzkost) nebo Bow-Wows (Haf-haf). Současně se měli smát a prdět. Jeden z nejzřetelnějších scénických pokynů zněl: „Objeví

se tančící stíny pěti opic, které jedí mrkev." A když mu ukázali jeho kostým, začal mít *opravdu* špatný pocit. Aby se z něj stal napůl člověk a napůl býk, musel si nasadit červené rohy a do slabin vložit šarlatovou paruku s obrovským falešným penisem, což mu způsobilo nečekané problémy. „Byl to obrovský červený přívěsek, který jsem musel smotat a zastrčit si ho do spodního prádla," vzpomínal. „Nedalo se s tím chodit." [3]

Jednou večer, když se potácel po zchátralém jevišti, se penis dostal ze svého textilního vězení a poskakoval nahoru a dolů jako pružina, což vyvolalo všeobecný smích. Následující večer skončil Stallone v nemocnici poté, co ho jeden z herců omylem udeřil do obličeje hasicím přístrojem a zmrazil mu rty a oči. Kvůli tomuto incidentu byla hra po třech týdnech stažena a Stalloneho obličej se na další čtyři měsíce zbarvil do nepřirozeného odstínu hnědé.

Tato strastiplná cesta k absurdnímu dramatu by méně angažované jedince přiměla vrátit se domů a vést obyčejný život. Ale Sylvestera Stalloneho neodradily ani býčí genitálie, ba dokonce ani genitálie lva. Kdykoli se vyrojily pochybnosti, zhluboka se nadechl a zahnal je.

Koneckonců jeho oblíbený spisovatel Edgar Allan Poe právě pro takové příležitosti napsal: „Ti, kdo sní ve dne, poznávají mnoho věcí, které unikají těm, kdo sní jen v noci."

Od začátku jeho kariéry byl Stalloneho největším problémem jeho obličej. Nebyl ošklivý, ale byl velmi výrazný, s hlubokýma očima a širokými rty. Hned 6. července 1946 – v ten deštivý a větrný den, kdy se v New Yorku narodil – se něco pokazilo. Při porodu použil jeden z lékařů kleště a pravděpodobně zatáhl příliš silně, čímž mu přerušil obličejový nerv nad čelistí. Právě tohle zranění ovlivnilo to, jak Stallone mluvil.

„Připomíná to hrdelní hlas mafiánského poslíčka," vtipkoval kdysi o svém chraplavém, mírně zastřeném hlase.[4] A ona nehoda ovlivnila i jeho vzhled, takže mu trochu poklesla levá část obličeje. Ve škole se mu děti posmívaly a přezdívaly mu „Šikmá huba" a „Pan Brambora". „*Vypadal* jsem jako Pan Brambora, se všemi částmi na špatném místě," přiznal Stallone v roce 1990 jednomu reportérovi.[5] Jinému zase řekl: „Byl jsem jako kluk z plakátu na noční můru. Kdybyste mě museli srovnat s buldokem, řekli byste, že buldok je hezčí."[6]

Šikanu by určitě snášel lépe, kdyby to aspoň doma fungovalo normálně. Jenže u nich doma v Hell's Kitchen a poté od pěti let v Montgomery Hills v Marylandu to mělo do idylky daleko. Jeho otec Frank byl drsňák, který snil o tom, že z něj bude zpěvák, ale ve skutečnosti se neúspěšně snažil rozjet holičství. Jeho matka Jacqueline prodávala cigarety v nočních klubech.

Peněz bylo málo a citové podpory ještě méně. Stallone si později vybavil jen dva okamžiky, kdy ho matka políbila, zatímco svého otce přirovnával ke Stanleymu Kowalskému, citově vypjatému surovci z divadelní hry *Tramvaj do stanice Touha*, a dokonce tvrdil, že byl svědkem toho, jak Frank snědl vrabce, porazil koně pěstí a zašil si ránu bez anestetik – pravda, ne při stejné příležitosti. Sylvestra a jeho mladšího bratra Franka otec často bil za doprovodu dvou otázek: „Proč nemůžeš být chytřejší? Proč nemůžeš být silnější?"

Postupně se v něm hromadil vztek. Stallone vypadal jako podřadný gangster a brzy se tak začal i chovat. Potloukal se po okolí a cihlami zabíjel mouchy, které lezly po autech. Jednou skočil ze střechy s deštníkem v ruce a zlomil si klíční kost. Jeho otec měl prohlásit: „Z toho kluka nikdy nic nebude. Porodila jsi idiota."[7] Než mu bylo dvanáct, zlomil si i deset dalších kostí. Vyhazovali ho z různých škol; na jedné z nich ho učitelé jednomyslně zvolili „stu-

dentem, který s největší pravděpodobností skončí na elektrickém křesle".

První velkou změnou byl rozvod rodičů – rozešli se v roce 1957. Pak se s matkou přestěhoval do Filadelfie, kde Jacqueline začala nový život s tamějším králem pizzy Tonym Filitim. A pak nastal zlom, který všechno změnil. Když se třináctiletý Stallone posadil v kině a sledoval film *Hercules Unchained* (Herkules bez pout), v němž hrál bývalý vítěz kulturistické soutěže Mr. Universe Steve Reeves, nijak to s ním neotřáslo. Koneckonců nedlouho předtím usnul při sledování filmu *V přístavu* o mladém bývalém boxerovi v podání Marlona Branda. Zaujala ho Herkulova síla: Reevesovy šlachy se napínaly, žíly praskaly, svaly byly tak obrovské, že hrozily protrhnout plátno.

„Bylo to jako vidět Mesiáše," vzpomínal Stallone. „Tehdy jsem si uvědomil: Tohle je to, co chci dělat."[8]

Mohla by pro něj fyzická síla představovat způsob, jak se z toho všeho vymanit: ze šikany, bití, nenávisti? Dospívající mladík se této myšlenky chytil. Každý kus nábytku v domě se pro něj stal improvizovaným tělocvičným nářadím; pokaždé, když na něj někdo namířil kameru, prohnul se, jako by byl Steve Reeves, bez mužného plnovousu a tógy. Jeho matka, která sama vyměnila noční život za fitness a otevřela si posilovnu pro ženy s názvem Barbella's, se shovívavě usmívala, když na konce násady od koštěte připevnil bloky škváry a začal je zvedat.

„Proč nemůžeš být silnější?" Ta krutá otázka jeho otce se stala bezpředmětnou. A tak se Stallone zhostil té druhé: „Proč nemůžeš být chytřejší?" Koupil si slovník a místo toho, aby se jím mlátil do zadku, četl si v něm a denně se naučil jedno nové slovo. Jak se jeho slovní zásoba rozšiřovala, rozšiřovala se i jeho představivost. Ve škole napsal esej o čtyřech stech slovech o tom, jaké by to bylo sníst auto. Dostal za ni pět minus.

Stále to byl hajzlík a delikvent, který vystřeloval šípy ze školních oken a mlátil každého kluka, který si z něj dělal legraci, ale začala se v něm formovat citlivost. A když si jeho matka přečetla o vysoké škole ve Švýcarských Alpách, která zoufale hledala nové studenty a vzala by i tohoto propadlíka, ocitl se v Evropě, v nadmořské výšce 4500 metrů, v prostředí, které jeho rozvoj podporovalo. „Z nedostatku kyslíku se mi zpočátku točila hlava," vyprávěl Stallone, „všichni nosili barety a kozí bradky a mluvili francouzsky a já nevěděl, *co* mám dělat."[9] Vyzkoušel tedy něco nového. Četl básně Walta Whitmana do magnetofonu a přehrával si je, přičemž měnil svůj hlas. Začal malovat a sám psal verše. Se zpožděním začal být chytrý, ačkoli svůj původ nezapřel: za 20 dolarů učil své spolužáky, jak předstírat astmatický záchvat.

Až do svého pobytu ve Švýcarsku se o herectví příliš nezajímal. Když si Stallone dovolil uvažovat o své budoucnosti, snil o tom, že bude pastevcem nebo kovářem, tedy o něčem osamělém a mužném. Ačkoli už v osmi letech si zkusil zahrát, když představoval spodní polovinu medvěda Smokeyho ve skautské hře, živit se tím mu nepřipadalo dost chlapské. Přesto se nechal přemluvit ke konkurzu do vysokoškolského představení *Smrt obchodního cestujícího* a zaimprovizoval větu: „Říkám ti, miláčku, nemůžu ti nabídnout nic než hrst hvězd a kousek nesmrtelnosti." Učitel dramatické výchovy prý tehdy prohlásil: „To není špatné na člověka, který vypadá jako neandrtálec." Stallone se tak dostal k roli Biffa a jednou večer, kvůli nezamýšlené chybě, podruhé prozřel.

„Byl jsem na jevišti a vůbec jsem nebyl nervózní – cítil jsem, že mám situaci pod kontrolou," vzpomínal.[10] Pak se jedna scéna zvrtla: Stallone podle plánu hodil rádiem, ale tentokrát prorazilo kulisy, což způsobilo, že se velká část scény zřítila. „Všichni se začа-

li smát. Ale drama, které se odehrávalo na jevišti, je natolik strhlo, že je to nevyvedlo z koncentrace. V tu chvíli jsem věděl: Tohle je to, pro co jsem byl stvořen."

Koneckonců v kolika profesích vás odmění za zničení místnosti?

V roce 1969 přijel Stallone do New Yorku, byl na mizině, ale chtěl se stát hvězdou. Na šest dní se usadil v zablešeném bytě, dalších jedenáct dní spal na lavičce na autobusovém nádraží a poslouchal feťáky. Svůj skrovný majetek si každou noc schovával do skříňky za pětadvacet centů. Přes den se potuloval ulicemi města a hledal, kde by si odpočinul. Žádná příležitost však nepřicházela. Jeho první konkurz na film *Fortune and Men's Eyes* byl propadák; roli postavy jménem Rocky místo něj nakonec získala Zooey Hallová, budoucí hvězda hororu *I Dismember Mama*.

Místo toho se Stallone poprvé objevil v soft pornofilmu *Italský hřebec*, který se natáčel dva dny, zahrnoval svlékací hru „Ring Around the Rosy" a v němž poprvé v životě předvedl akční scénu, když přeskočil plot v zasněženém Central Parku. Film mu vynesl 200 dolarů a dostal ho z autobusového nádraží, ale pokusy získat agenta se setkaly se stejnou odezvou: „Pro váš typ nic nemáme." Lidi totiž často mátl – jednou na něj prodavač vytáhl pistoli v domnění, že jde o zloděje, ale když se ho pokusili obsadit do role lupiče ve filmu Woodyho Allena *Banáni*, Allen ho odmítl jako nedostatečně zastrašujícího. Tedy až do chvíle, než si Stallone a jeho kamarád Johnny, další začínající herec, potřeli obličej sazemi, prohrábli si vlasy vazelínou a vrátili se, čímž Allena vyděsili a ten jim pak role dal.

Stalloneho sen, že někdo rozpozná jeho poetickou duši, se nesplnil. V roce 1973 získal větší roli v aktivistickém dramatu *Rebel,* následující rok byl obsazen do filmu *Páni Flatbushe* o dobrodruž-

stvích čtyř chlapíků v Brooklynu, ale ani v jednom případě úplně nejásal. V *Pánech Flatbushe* se nepohodl se svým hereckým kolegou Richardem Gerem kvůli nepravděpodobné situaci. „Promenádoval se v té své nadměrné motorkářské bundě, jako by byl ten nejdrsnější rytíř u kulatého stolu," vzpomínal Stallone[11] na Gerea a pak popsal hádku na zadním sedadle toyoty poté, co Gere nastoupil se sendvičem s kuřecím masem a hořčicí v ruce. „Na stehně mi přistála malá mastná řeka hořčice. Praštil jsem ho loktem do hlavy." Gere z projektu odešel.

Jedním z těch, kdo v neznámém Stallonovi spatřoval potenciál, byl producent béčkových filmů Roger Corman. Začínajícího herce nakonec obsadil do dvou svých projektů z roku 1975. Ve filmu *Capone,* který Stallone později označil za „nevlastního bratrance *Kmotra",*[12] hrál gangstera, který zradí mafiánského bosse; ve filmu *Death Race 2000* byl „Machine Gun" Joe Viterbo, který má na blatníku auta připevněný obří vystřelovací nůž. „Pro *Death Race 2000* představoval přesně ten typ pseudomacha, o který mi šlo," vzpomíná Corman.[13]

Ještě téhož roku si domluvil další roli lupiče – tentokrát po boku Jacka Lemmona v *Zajatci 2. avenue,* ačkoli v tomto filmu se nakonec ukázalo, že není zločincem. Ale byl v depresi. Vzrušení, které zažil ve Švýcarsku při hře *Smrt obchodního cestujícího,* už dávno vyprchalo. A tak se začal věnovat něčemu, co mu umožňovalo mít pocit kontroly: psaní.

Když přijel do New Yorku, měl s sebou scénář k filmu *Bezstarostná jízda.* Nebylo to proto, že by se mu líbili Dennis Hopper, Peter Fonda a slovní obraty Terryho Southerna. Když se na ten film v létě díval, měl pocit, že by to zvládl lépe. A tak začal psát, aby to dokázal.

Stalloneho rané pokusy nebyly o moc povedenější než jeho školní esej o snědeném autě – o scénáři, který napsal pod ná-

zvem *Cry Full and Whisper Empty in the Same Breath* (Plač naplno a šeptej naprázdno jedním dechem), později mluvil jako o „180 stránkách odpadu“[14] –, ale dodávaly mu pocit úspěšnosti. A přestože se mu nepodařilo prodat ani jeden svůj scénář, využil příležitosti přispět dialogy do projektů, na nichž se podílel. Pro *Death Race 2000* navrhl větu: „Víš, Myro, někteří lidé si možná myslí, že jsi roztomilá. Ale já si myslím, že jsi hodně velká pečená brambora.“ Když se režisér Paul Bartel proti této změně ohradil, Roger Corman zasáhl a povolil ji. Corman později vzpomínal: „Slyova verze byla opravdu lepší než to, co bylo v původním scénáři. Proto jsem jim řekl, aby použili tu jeho a dál se tím nezabývali.“

Mezi jednotlivými rolemi bral Stallone jakoukoli práci: byl uvaděčem v divadle, vyhazovačem, uřezával rybám hlavy. Přesto neustále psal, často pod pseudonymy jako Q. Moonblood nebo J. J. Deadlock. Jeden z jeho scénářů vyprávěl o rockové hvězdě s nemocí, kterou lze vyléčit pouze banány. Skončilo to tak, že zpěvák zemřel na pódiu uprostřed koncertu; Stallone to nazval *Sad Blues* (Smutné blues). Další, *Till Young Men Exit* (Dokud mladí muži neodejdou), byl o nezaměstnaných hercích, kteří jsou tak frustrovaní, že nejprve unesou producenta a pak ho vloží do mixéru – není třeba číst mezi řádky. Všechny scénáře byly odmítnuty. Nastříkal černou barvu na všechna okna svého bytu a psal dál, nápady se mu jen hrnuly. Za jeden den čtrnáctihodinového maratonu napsal šest půlhodinových pilotních dílů seriálu. Ani jeden neuspěl.

Stallone to tehdy mohl vzdát. Většina lidí by to vzdala. Stallone byl ale bojovník, a tak začal psát znovu. Další scénář nazval „odporným, hnilobným, hnisajícím, malým a pouličním dramatem“,[15] které vypráví příběh „dobrého chlapa obklopeného prohnilými lidmi“. Bylo to o dalším bojovníkovi. Chlapovi jménem Rocky Balboa.

Irwin Winkler, hollywoodský producent, který byl polovinou společnosti Chartoff-Winkler Productions, měl hodně práce. A na mohutného hromotluka, který právě vstoupil do jeho kanceláře, neměl moc času. „Byla to jedna z těch nepříjemných schůzek, kdy se neustále díváte na hodinky a přemýšlíte, za jak dlouho budete moct dotyčného požádat, aby odešel," vzpomínal Winkler.[16] „Velmi nerad jsem se se Stallonem tehdy sešel, protože jsme neměli žádný film, do kterého bychom ho mohli obsadit. A on za sebou neměl dlouhý seznam filmů, ve kterých hrál. Nebylo o čem mluvit."

Rozhovor pokračoval a rádoby herec neudělal valný dojem: jeho dosud největší film, *Páni Flatbushe,* Winkler ani jeho partner Bob Chartoff ještě neviděli. Nakonec byla schůzka u konce a jejich host zamířil nešťastně ke dveřím. Pak se Stallone zastavil, otočil a vyhrkl: „Mimochodem já jsem spisovatel."

Winkler byl skeptický – většina scenáristů vypadala spíše jako Woody Allen než jako někdo, kdo požádá Woodyho Allena, aby mu odevzdal peněženku –, ale zároveň ho to zaujalo. První scénář, který Stallone poslal, o intrikářských oportunistech v Hell's Kitchen ve čtyřicátých letech, byl odmítnut. Ale druhý, o boxerovi, který má smůlu, vypadal slibně. „V té době jsme se snažili získat práva na boxerský film s Johnem Garfieldem, který vlastnil Paramount, ale vyjednávání s Paramountem nám dávalo zabrat," vzpomínal Winkler. „Takže tohle by náš problém vyřešilo."

Zatímco film společnosti Paramount z roku 1947 *Tělem a duší* byl o moci peněz – drobný boxer se stal loutkou *mafiánů* –, Rocky měl ušlechtilejší jádro. Krátce předtím, než se Stallone v roce 1975 setkal s Winklerem a Chartoffem, se stal v Ohiu svědkem legendárního zápasu mezi mistrem světa v těžké váze Muhammadem Alim a Chuckem Wepnerem zvaným „Bayonský krvák". Vyhrál se-

bevědomý Ali, jehož jméno skandovaly davy, ale Stalloneho okouzlil outsider Wepner, který trénoval v divočině Catskillského pohoří a dokázal vydržet až do konce, navíc celých patnáct kol. „Bayonský krvák" hodně krvácel, ale jak Stallone krátce poté řekl: „Může mít navždy hlavu vztyčenou, ať se stane cokoli."[17] Wepnerovo houževnaté odhodlání se ve Stalloneho posledním scénáři promítlo do postavy Rockyho Balboy coby italského hřebce.

Stejně tak se do něj promítla i hercova vlastní bolest. Teď žil v Los Angeles se svou ženou Sashou, ale jeho finanční situace se nelepšila; ve skutečnosti byl vyděšený. Se 106 dolary v bance žertoval, že jsou tak na dně, že jejich bulmastif Butkus musí jíst vlastní blechy. Alespoň na papíře dokázal pro Rockyho vytvořit úspěch, který mu život odpíral. Filadelfský boxer by navzdory všem předpokladům dostal šanci, trénoval by na zápas s předvádějícím se mistrem světa Apollem Creedem a zvládl by patnáct kol, stejně jako Wepner.

Když Winkler a Chartoff projevili o jeho scénář zájem, Stallone horečně rozvíjel své nápady, které si jen tak naškrábal, a zůstal vzhůru tři a půl dne, zatímco jeho myšlenky přepisovala Sasha. „Dívali jsme se, jak slunce vychází a jak zapadá, jedli jsme vestoje a ona mlátila do psacího stroje, aby neusnula," vzpomínal Stallone o dva roky později.[18] Příběh se pomalu vybrušoval, vedlejší postavy byly méně podlé, samotný Rocky byl ctnostnější, i když ne tolik chytrý. A vztah mezi ním a jeho přítelkyní Adrian byl nestydatě romantický. Producenti si scénář přečetli a byli okouzleni. Navíc předpokládali, že by se film dal natočit za babku.

Studio United Artists, s nímž Chartoff-Winkler uzavřela smlouvu, už tak nadšené nebylo. „Odmítli to," říká Winkler. „Podle nich prý na film o boxerovi nikdo nepůjde. On je ošklivé káčátko. Ona je ošklivé káčátko. Mají šíleného bratra Paulieho. Proč by mu šam-

pion dával příležitost? Ženy na bojové filmy nechodí. Napsali nám celý seznam důvodů, proč to studio nechce natočit."

Byl tu ještě jeden problém. Stallone trval na tom, aby byl nejen scenáristou, ale i hlavní hvězdou. Koneckonců, kdo by mohl téhle filadelfské záležitosti rozumět lépe než on? Jenže United Artists chtěli srdcaře, Burta Reynoldse nebo Ryana O'Neala, ne uslintaného neznámého chlápka, který se právě objevil v Hollywoodu v rezavém oldsmobilu. Studio nabízelo Stallonemu stále víc peněz, aby od role odstoupil, nakonec to byl milion, ale on pokaždé odmítl. Pak se producentům podařilo vymyslet řešení: pokud film natočí za mizivou částku milion dolarů, využijí zvláštní klauzule, kterou měli ve smlouvě, a případné přeplatky zaplatí sami, nikdo jim v tom nezabrání. „V té chvíli," přiznává Winkler, „jsme ten film dělali ze zlomyslnosti."

Stallone byl nadšený, a přestože za účinkování ve filmu dostal jenom 23 000 dolarů, začal se dostávat do formy. Začal vstávat ve čtyři hodiny ráno, celé dny trávil v posilovně, mlátil do boxovacího pytle, až mu krvácely klouby a palce se ohýbaly dozadu, ale byl odhodlaný vypadat v ringu jako přesvědčivý boxer. A 3. prosince 1975 nasedli se Sashou a jejich psem – kterého byl Stallone v nejhorším období nucen prodat, ale podařilo se mu ho vykoupit zpátky – na vlak z Los Angeles do Filadelfie, aby začali natáčet.

Cesta se rychle změnila v utrpení. „Sly uvízl v malém kupé s Butkusem, který měl problémy s nadýmáním," vysvětluje Winkler. Stallone to vyprávěl barvitěji: „Tyhle výbuchy plynů se rozléhaly po kupé a se Sashou jsme se skoro svíjeli v křečích. Dost jsem uvažoval o tom, že bych z něčeho kolem vyřezal špunt a ucpal ten odporný průchod." [19] Když si stále dokola procházel scénář, záchod v maličké místnosti opakovaně sám od sebe splachoval a píšťalky stevardů neustále pískaly. V jednu chvíli, když z umyvadla vystříkla

voda na karmínový koberec, kde ležel Butkus, pes zrudl jako řepa; Stallonovi ho následujících jedenáct hodin čistili.

Samotné natáčení probíhalo rychle a bylo tak levné – dodávka sloužila jako produkční kancelář a Stallone se převlékal v kostymérně –, že si jen málokdo myslel, že má projekt nějakou šanci na úspěch. Garrettu Brownovi, kameramanovi, jehož testování nového zařízení Steadicam inspirovalo jednu z největších scén filmu, v níž Rocky triumfálně vybíhá po dvaasedmdesáti kamenných schodech Filadelfského muzea umění, připadalo natáčení na hony vzdálené dvěma uhlazeným studiovým snímkům, na nichž také pracoval – *Cesta ke slávě* a *Maratónec.* „Moje první setkání se Stallonem bylo nezapomenutelné," vypráví Brown.[20] „Ve svých šedých teplácích okupoval střed našeho osamělého obytného vozu. Catering měl jídelní kout vpředu a zapáchající koupelna byla vzadu. Zeptal jsem se ho, jestli je ta druhá funkční, a on zamumlal: ‚Nezkoušej tam posilovat a budeš v pohodě.'"

Rozpočet byl tak malý, že celý štáb bydlel v motelu. Na oběd chodili do nejbližší italské restaurace a cpali se levnými těstovinami. Nebyl čas stavět velkorysé kulisy ani pořizovat víc záběrů jedné scény. „V jednom záběru, kde jde přes parkoviště, je v pozadí vidět to zatraceně jasný světlo," vzpomíná střihač Richard Halsey.[21] „Všichni mi říkali, že ten záběr přece nemůžu použít. Já jim oponoval, že to působí dramaticky a že si toho nikdo nevšimne, nikdo tomu nebude věnovat pozornost." Winkler, který právě pracoval na filmu Martina Scorseseho s názvem *New York, New York* s rozpočtem 14 milionů dolarů, současně dodává: „Byla to vlastně taková partyzánská válka. Museli jsme spoustu věcí ošidit, aby to vypadalo věrohodně."

Přesto se laciná atmosféra hodila jak k materiálu, tak k místu. Rockyho pokorný přístup k životu, ať to stojí, co to stojí, se

promítl i do natáčení. Stallone během prvních dnů s radostí běhal kilometry a kilometry, ať už to bylo nutné k získání správných záběrů, nebo ne. „Běhali jsme po celém městě," vzpomíná Brown. „Na vlakových nádražích, na suťových polích i na elegantních cestách mezi řekami Delaware a Schuylkill. Všude, kde jsme natáčeli, to bylo sugestivní a nové." A když se vrátili do Los Angeles natáčet interiéry, lidé ze štábu se na sebe začali dívat a říkat si: „Co z toho nakonec bude?"

Střihač Scott Conrad, kterého Halsey povolal, aby mu pomohl dát dohromady 25 tisíc metrů natočeného materiálu, si to uvědomil, když si sedl k hrubému střihu scény, v níž trenér Mickey v podání Burgesse Mereditha přichází do Balboova bytu, aby ho požádal o místo manažera. „Potřeboval jsem vaši pomoc asi před deseti lety," říká Rocky Mickeymu a veškerá jeho nahromaděná frustrace vyjde na povrch. „Nikdy jste mi nepomohl. Nezajímalo vás to." Conrad k tomu říká: „Když jsem se podíval na všechny denní záběry, ten chlap si mě získal. Ještě teď mi při vzpomínce na něj naskakuje husí kůže."[22]

Stallone film naplnil osobními prvky: na fotografiích připevněných na Rockyho zrcadle je jeho vlastní rodina; jeho otec Frank zvoní během velkého zápasu; objeví se dokonce i pes Butkus jako Rockyho domácí mazlíček, stejně jako dvě želvy, Cuff a Link, které Stallone sám našel v obchodě se zvířaty. Hranice mezi postavou a hercem se setřela. A přestože film oficiálně režíroval John Avildsen, Stallone měl často vlastní poznámky. „Mluvil do práce Johnovi a také ostatním hercům, a to říkám s poklonou," říká Winkler. „Byl opravdu, ale opravdu odhodlaný pomáhat v každém aspektu filmu."

A to se Avildsenovi, režisérovi devíti filmů, ne vždy dařilo ustát. V neposlední řadě, když se *Rocky* dostal do postprodukce. Někdy,

když se Stallone zastavil ve střižně ve studiu MGM, choval se lehkomyslně. „Sly přijel v novém autě s černobílým čalouněním z hovězí kůže," říká Halsey. „Všichni si z něj samozřejmě dělali legraci – byl tak domýšlivý. Především to ale byl dobrý chlap." Stallone s sebou dokonce přivedl Butkuse. „Všichni jsme toho psa měli rádi, ale on byl fakt naštvaný, že je Butkus ke všem tak přátelský," vzpomíná Halsey. „Tak ho poslal na cvičák."

Někdy se však situace vyvíjela spíše opačně. „Dal jsem jim najevo, že si se mnou nebudou jen tak zahrávat," vzpomínal Stallone. „Nemohli jen tak říct, že tenhle detailní záběr na Slye vystřihneme, když jsem seděl dva metry od nich. Tím, že jsem tam byl, jsem je přiměl, aby respektovali můj scénář a můj výkon."[23] Jednou se Stallone rozčílil, když režisér Avildsen trval na vyškrtnutí scény s Rockym a Adrian: „Běsnil jsem jako šílenec."[24] Na režiséra se rozeřval, jakmile vstoupil do místnosti. Na konci dalšího dne, když se Avildsen a oba střihači chystali ukončit dlouhé sezení v promítací místnosti 9 společnosti MGM, se tam Stallone ke zděšení režiséra nečekaně zjevil. „Avildsen se ho snažil držet mimo střižnu," popisuje Conrad. „Stallone volal celé dny a snažil se za Johnem do střižny dostat. John ho stále odmítal, ale ten den mu z vrátnice zavolali, že Stallone je už na cestě za ním. John si posbíral všechny svoje věci, sbalil si tašku, jak nejrychleji mohl, a už se hrnul ze dveří, když vtom vešel Rocky."

Avildsen se snažil protáhnout kolem něj v úzkých dveřích. Stallone mu v tom zabránil a řekl: „Johne, chci s tebou mluvit o filmu."

„Já už ale musím jít," zamumlal Avildsen. „Mám důležitou schůzku."

Následovalo dohadování. Pak Stallone náhle popadl režiséra, zvedl ho ze země a vrátil ho zpět do promítací místnosti.

„Jak jsem řekl," zopakoval, „chci s tebou mluvit o filmu."

Společnost United Artists nadále nepovažovala *Rockyho* za povedený film, a to ani poté, co byl sestříhán a doplněn triumfální hudbou Billa Contiho. Předseda studia Arthur Krim usnul při předpremiérovém promítání, zatímco prezident UA Eric Prescott poslal producentům dopis, v němž jim sdělil, že zvažují poslat film rovnou do televize. Bylo rozhodnuto, že film nepřihlásí na filmový festival v Cannes.

V roce 1976 byly nejzajímavějšími filmy ponuré snímky – *Taxikář, Carrie, Televizní společnost* –, v nichž hlavní postava buď zemřela, nebo byla potřísněna krví. *Rocky,* ačkoli místy drsný a syrový, a přestože klaďas zrovna nevyhrál, měl jiné poselství. Z problémů se můžete probít i sami, pokud se nikdy, nikdy nevzdáte.

Z některých stran se ozýval odpor k této pozitivní filozofii. Vincent Canby, kritik *New York Times*, označil *Rockyho* za „sentimentální film z chudinské čtvrti".[25] Mnohem více lidí však film nadchl. Na projekci pro členy Akademie filmového umění a věd (Academy of Motion Pictures Arts and Sciences) sklidil film ovace vestoje. A když přišel do kin, vydělal ve Spojených státech amerických 117 milionů dolarů, což bylo víc, než vydělaly filmy *Taxikář, Carrie* a *Televizní společnost* dohromady. Bylo jasné, že náhle oživl zájem o filmy s nadějným poselstvím. „Všichni jsme si prošli Vietnamem, revoltou mladých, Nixonovou vládou a aférou Watergate," vysvětloval Winkler. „A najednou se objevil tenhle film, který říká: Pokud si věříte, je tu pro vás úžasná příležitost. Vyprávěl příběh, který lidé v té době chtěli slyšet."

Byl to začátek zbrusu nové vlny akčních filmů, v nichž osamělý muž stojí proti celému světu, vzpírá se osudu, ale odmítá se vzdát. A Stallone stvořil nový typ hrdiny: ne svalnatého a intenzivního jako De Niro, Al Pacino nebo Redford, ale mohutného a trochu neotesaného. Nebo možná starý typ hrdiny, který povstal z mrtvých;

ve *Philadelphia Bulletin* vyšel článek o Rockym s titulkem: „Hollywoodský filmový hrdina se vrátil". Když byl Stallone nominován na Oscara za nejlepší herecký výkon a také za nejlepší původní scénář, někomu to připadalo neuvěřitelné. Vejde se ten chlap vůbec do smokingu? Vešel. A zážitek, který začal čtyřiaosmdesátihodinovým maratonem psaní s prdícím psem, skončil návštěvou haly Dorothy Chandler Pavilion v Los Angeles, kde Stallone ve vypůjčeném obleku (motýlek mu cestou upadl) na pódiu stínoval Muhammada Aliho.

Nakonec odcházel bez Oscara, přestože hlavní cenu večera *Rocky* získal. „To, že cenu nedostal, ho opravdu zdrtilo," prohlásil Conrad, který spolu s Halseyem převzal cenu za nejlepší střih. „Seděli jsme s ním v jedné řadě napravo a bylo skoro vidět, jak se pokaždé, když nevyhlásili jeho jméno, zavrtěl." I tak byl Stallone nadšený, protože se díky svému příběhu o zbohatnutí propracoval k bohatství. „Film udělal ze Sylvestera Stalloneho nejžhavější novou hvězdu roku 1976," mohli jsme číst v časopise *Hollywood Reporter*.[26] „Jak by řekl Frank Capra: ‚Tady se to *může* stát.'"

Nyní se stýkal se smetánkou filmového průmyslu i s dalšími vycházejícími hvězdami, včetně jednoho Rakušana, který byl ještě mohutnější než on. Na Zlatých glóbech Stallone nevěřícně zíral na člověka, který si odnášel cenu za talent roku. Muž, který seděl u stejného stolu jako on, se tvářil spokojeně a měl jméno, které nadzvedávalo obočí: Arnold Schwarzenegger.

„Je škodolibý a škodolibý a škodolibý," vzpomínal prý na setkání později Stallone.[27] „A pak konečně přišel čas na *Rockyho*. A my jsme cenu v téhle kategorii nedostali a já pak přišel i o cenu pro nejlepšího herce. Říkám si: ‚Ježíši, to je noční můra.'" Jak se večer chýlil ke konci a Stalloneho nálada se zhoršovala, nemohl spustit oči ze Schwarzeneggera. Nakonec zklamání vystřídal triumf, když byl

Rocky vyhlášen nejlepším filmem roku. Ale místo toho, aby se Stallone soustředil na pódium, zaměřil své emoce jiným směrem – konkrétně přes stůl, na nejlepší nový talent večera. „Podařilo se mi popadnout obrovskou mísu s květinami," řekl, „a hodit ji jeho směrem."

Když se mísa rozbila a na koberec hotelu Beverly Hilton se rozsypaly okvětní lístky, přítomné celebrity, od Roberta Wagnera po Farrah Fawcettovou, zalapaly po dechu. Stallone a Schwarzenegger se na sebe podívali. Ačkoli to ještě nikdo z přítomných nevěděl, ani oni dva, začalo nové období hollywoodských dějin. Válka rozpoutaná růžemi.

Napříště měly vzduchem létat střepiny.

Kapitola 2

Tank

Stejně jako Stallone se i Arnold Schwarzenegger v době svého dospívání několikrát setkal se lvy. Ne že by se s nimi ocitl přímo v kleci. Místo toho stál za kovovými mřížemi a pozorně je sledoval, jak se protahují a vrčí, aby mohl později v posilovně napodobit jejich pohyby.

„Vždycky se musíte protáhnout jako kočkovitá šelma," říkal ostatním a nikdy neopomněl zmínit, že se narodil ve znamení Lva. „Když si přečtu, jaký má Lev být, a ověřím si, jaký jsem já, je to úplně stejné."[1]

Tak vysoké sebevědomí, že si rozuměl se čtyřistadvacetikilovou africkou šelmou, měl Schwarzenegger od samého začátku. Narodil se v roce 1947 v rakouské vesnici Thal a jako malý dokázal okouzlit americké vojáky, takže každé ráno zastavoval před domem jeho rodiny obrněný transportér, který ho vozil do školy. Kdo mladého Arnolda znal, toho to příliš nepřekvapilo. Koneckonců tenhle kluk nebyl běžným obyvatelem Thalu. „V dětství se mi nedostávalo toho, co jsem potřeboval," napsal v roce 1979, „a to ve mně, myslím, vyvolalo touhu po úspěchu, po vítězství v jiných směrech, po tom být nejlepší."[2]

Jeho domov pro něj představoval tiché útočiště před světem. Jeho matka Aurelia hrála na citeru a zpívala Arnoldovi a jeho staršímu bratrovi Meinhardovi ukolébavky. Kolem nich pobíhaly kočky. A ze žluté chalupy byl výhled na les, v němž stála zřícenina starobylého hradu. Bylo to jako v pohádce. Ale v ní se vyskytoval i zlobr: vznětlivý Arnoldův otec Gustav, který byl členem nacistické strany a kterého po porážce Hitlerova režimu sužoval pocit viny. Gustav tyto emoce často směroval na své dvě děti. „Tahal mě za vlasy. Byl jsem bit řemenem," vzpomínal na něj Schwarzenegger po pěti desetiletích. „Mnoho dětí, které jsem znal, rodiče zlomili, byla to taková německo-rakouská mentalita."[3]

Tohle dítě se však nehodlalo nechat zlomit.

Místo toho začal být tvrdý. Schwarzenegger sám sebe považoval za kus železa a každou výzvu, která mu přišla do cesty, za kladivo, které ho ukovalo do oceli. Pohlavek? Šance dokázat, že se dokáže vyrovnat s bolestí. Žádný záchod v domě? Použil by hrnec, jako hrdina v antické báji. Když ho jedna z koček, jako uhel černá Mooki, sekla drápky do tváře, Arnold se jen zasmál.

Posilování, které objevil v patnácti letech, bylo jen dalším přirozeným krokem v jeho procesu budování síly. Jeho nové tělo se pro něj mělo stát brněním, které už nikdy nesundá.

Začalo to fotografií v novinách, které si Schwarzenegger vyzvedl ve škole. Byl na ní tehdejší Mr. Austria, Kurt Marnul, který zvedal skoro dva metráky. Dospívajícího školáka posilování chytlo. Jeho první trénink skončil katastrofou; přehnal to a cestou domů sjel na kole do příkopu, nohy se mu třásly jako želé. Ale za chvíli už zase makal, stal se součástí nové komunity a učil se neznámé výrazy jako „mezižeberní svaly", „deltový sval", „zádový sval". Stěny svého pokoje si polepil plakáty spoře oděných svalovců, což u rodičů vzbudilo paniku, protože se obávali, že je gay. Matka zavolala

kněze, aby si s ním promluvil, zatímco otec se uchýlil k brutálnější taktice: k pěsti. „Řekl, že posilování je nanic," vzpomíná Schwarzenegger. „Že bych měl dělat něco užitečného a jít štípat dříví."[4]

Dřevo pro něj ale nebylo tak přitažlivé jako železo. Konečně začal cítit, že žije. Seznámil se s Marnulem, který souhlasil, že ho bude trénovat, a začal se účastnit soutěží, přičemž zjistil, že dokáže zvedat snáze, když ho povzbuzuje dav. Začaly ho přitahovat ženy, on jejich zájem opětoval, ale neusiloval o vztah ani nedovolil, aby hedonická dobrodružství narušovala jeho trénování.

Jednou v neděli ráno, po další dlouhé a divoké noci, přišel Schwarzenegger do posilovny, ale našel tam jen zamčené dveře a zhasnutá světla. Žádný problém – vylezl na střechu a dostal se dovnitř střešním oknem. Cvičil sám a třásl se zimou. Takhle alespoň nemusel čekat na činky.

Poháněn množstvím snědeného masa – býčím varlatům, na kterých si rád pochutnával, říká „Arnoldův proteinový hamburger" – Schwarzenegger sílil a sílil. Když ho kolegové ve vzpírání upozornili, že má slabá lýtka, strávil rok jejich posilováním, dokud nebyla vytesaná jako skála. Když je zdokonalil, zaměřil se na deltové svaly. Napsal si mantru: „Arnolde, ty jsi vítěz", kterou si opakoval nahlas třeba dvanáctkrát za den. Nebylo pochyb o tom, že profesionální kulturistika je pro něj tou správnou cestou. Kde jinde by vás koneckonců mohli obdarovat tak velkolepým titulem, jako je Mr. Universe?

Na cestě byla jen malá odbočka: povinný rok služby v rakouské armádě. Ale i tam se mu podařilo posílit svou machistickou image a byl vybrán k tankové jednotce. Osmnáctiletý mladík každý den nasedal do M47 Patton, padesátitunového kovového monstra pojmenovaného po americkém generálovi, a vyjížděl do akce. Schwarzene-

gger vypadal jako dokonalý voják, byť i on dělal chyby: jednou nechal vojenské auto nezabrzděné (takže sjelo do řeky), jindy naboural garážová vrata a prorazil vodovodní potrubí. Důvěrně se tak seznámil s pojmem samotka, ale nevadilo mu to, čas využil a dělal kliky. Když nebyl v M47, trénoval nejméně čtyři hodiny denně. Jeho tělo rostlo tak rychle, že mu museli obstarat větší uniformu.

Po službě v armádě si vytyčoval další cíle, kterých spolehlivě dosahoval. Když stál na pódiu, začal si představovat sám sebe jako King Konga, jenže místo touhy po Fay Wrayové ve svých spárech myslel jen na trofeje. „Čemukoli, co jsem si myslel, že by mě mohlo brzdit, jsem se vyhnul," uvedl. „Dívky jsem vyškrtl ze svého seznamu – kromě těch, které sloužily k uspokojování mých sexuálních potřeb. Vyřadil jsem i své rodiče."[5] Navštívil Londýn, a dokonce i Jihoafrickou republiku, kde se plošina, na které právě stál, zhroutila pod kombinací kovu a svalů.

Největší půvab pro něj však měla Amerika. Jako dítě v ospalém Thalu si Spojené státy představoval jako to nejúžasnější místo na světě, kde se může splnit každý sen. Koneckonců právě tam přece vznikaly jeho milované filmy o Tarzanovi s Johnnym Weissmüllerem. A když si sedl, aby si sepsal takzvaný „hlavní plán", první bod v něm zněl: „Pojedu do Ameriky, která je pro mě tou pravou zemí. Jakmile tam dorazím, stanu se nejznámějším kulturistou v dějinách." Poté se naučí anglicky, získá titul na obchodní škole, investuje do nemovitostí, začne točit filmy a do třiceti let vydělá milion dolarů.

A tak po vítězství v soutěži Mr. Universe – ve svých dvaceti letech byl nejmladším účastníkem, kterému se to podařilo – se v roce 1968 poprvé ocitl na kalifornském pobřeží.

Zpočátku byl zklamaný. Kde byly ty slavné americké mrakodrapy? A co bylo s Hollywoodem, který teď vnímal jako mizerně vypadají-

cí místo uprostřed Los Angeles? „Hledal jsem obří nápisy a neony," vzpomínal později. „Ale tady nebylo nic."[6]

Schwarzeneggerovi se nelíbila ani legendární posilovna Gold's Gym, která se nachází dva bloky od losangeleské pláže Venice Beach; připadala mu malá a ošuntělá. Přesto tam začal chodit a našel si přátele, kulturisty s přezdívkami jako „Snail" (Šnek) a „Fat Arm Charlie" (Tlustá ruka Charlie). Sám Schwarzenegger získal novou ironickou přezdívku „Chubby" (Kulaťoučký). Amerika ho nezměkčila; ve skutečnosti byl ještě soutěživější – někdy dělal dřepy, dokud neomdlel, po pěti minutách se probral a pokračoval. „Spousta jiných sportovců se toho bojí," konstatoval suše. „Bojí se, aby neomdleli, proto nepokračují."[7] A brzy se stal oblíbencem fitness časopisů, hlavním tématem článků jako „Bombardování předloktí dvojitým rozštěpem!" a „Jak jsem terorizoval svá stehna k masivnímu růstu!"

Během té doby se připravoval na uskutečnění svého hlavního plánu. Zatímco na východním pobřeží Ameriky se Stallone zaobíral poezií, Schwarzenegger se nezadržitelně řítil vpřed a neměl čas na odbočky. „Nikdy jsem ho neviděl číst si knížku pro potěšení nebo vzít si dovolenou, která by nebyla spojená s byznysem nebo propagací," vzpomínal George Butler,[8] který později režíroval dokument o kulturistice nazvaný *Železný Schwarzenegger.* A jedna položka na Schwarzeneggerově seznamu měla být odškrtnuta ještě rychleji, než si představoval.

Rakušan s nevyslovitelným jménem se chystal natočit film.

Jednoho parného letního rána roku 1969 vešel Arthur Allan Seidelman do kavárny na rohu Columbus Avenue a 72. ulice na Manhattanu. Právě ho najali jako režiséra jeho prvního filmu a producenti ho požádali, aby se seznámil s čerstvě obsazeným hlavním

hrdinou. Dozvěděl se, že se jedná o vynikajícího evropského divadelního herce, který hrál v mnoha Shakespearových hrách. Proto bylo pro Seidelmana jistým překvapením, když se setkal tváří v tvář s člověkem, který nejenže sotva uměl anglicky, ale také svou postavou připomínal spíše divadlo Globe než typického Hamleta.

„Nejvíc mi utkvělo v paměti, jak byl obrovský," vzpomíná Seidelman. „Chci říct, že jsem celou schůzku mluvil s jeho pravou rukou."[9]

Ten den toho režiséra na Arnoldu Schwarzeneggerovi zaujalo víc. Neušel mu například jeho obrovský apetit. „Dal si skutečně obrovitou snídani," vzpomínal Seidelman. „Pokud si dobře vzpomínám, měl čtyři vejce, dva pečené brambory a k tomu dvě servírky." Další, co režiséra upoutalo, byl jeho šarm; Schwarzenegger byl osvěžujícím způsobem neokázalý, strkal si jídlo do úst a mírně se usmíval. A pak tu byla jeho upřímnost. Místo keců o umění mluvil pozoruhodně otevřeně o svých ambicích. „Zeptal jsem se ho, proč se rozhodl přijet do Ameriky," vzpomíná režisér. „A on mi velmi upřímně odpověděl: ‚Abych si vydělal.'"

Schwarzenegger měl k chystanému filmu osobní vztah. Jako teenagerovi se mu líbil italský film *Herkules ve středu Země* z roku 1961, v němž Reg Park, jeden z kulturistů, ke kterým vzhlížel, bojoval proti armádě zombií. Tento film byl součástí řady italských filmů o Herkulovi, které se staly v šedesátých letech malou manií, a v překladu nesly názvy jako: *Herkules, vězeň zla* nebo *Herkules v údolí běd*. Série se nyní uzavírala a malá produkční společnost RAF Industries se rozhodla, že se do ní zapojí s parodií pro italskou televizi, která se původně jmenovala *Herkules jde do blázince*, ale skončila jako *Herkules v New Yorku*. Schwarzenegger se měl zhostit role, kterou dříve ztvárnil nejen Park, ale i Stalloneho hrdina Steve Reeves.

Když od října do poloviny prosince 1969 bydlel v New Yorku, vrhl se do hraní se stejnou vervou, s jakou si vytvaroval tělo, a to bez ohledu na to, jak směšná ta scéna mohla být. A takových scén nebylo v *Herkulovi v New Yorku* málo. Příběh o nemanželském synovi boha Dia, kterého jeho otec sešle na zem, zobrazuje rozsáhlou řeckou mytologii, ale přitom s rozpočtem, který zdaleka nedosahuje titánských rozměrů. „Všechno jsme natáčeli v Central Parku a jeho okolí," dodává k tomu Seidelman. „Když se pozorně zaposloucháte, uslyšíte dopravní provoz na západním Central Parku." Ve scéně, kdy se Herkules utká s medvědem, je za šelmu převlečený jeden začínající herec a zvířecí kostým se ukázal jako ne zcela přesvědčivý. „Usoudil jsem, že v žádném případě nebudu schopen přesvědčit nikoho staršího dvou a půl let, že je to skutečný medvěd," přiznává režisér. „Tak jsem Arnolda požádal, aby se tou scénou sám pobavil. To byl *modus operandi*."

Schwarzenegger se i přes prakticky neexistující produkční zázemí a mizerné dialogy snažil dělat radost. Stále dokola se ptal: „Bylo to dobré? Jak to můžu vylepšit?" Před kamerou z něj vyzařoval potrhlý, bezstarostný šarm a byl šťastný, že tam může být.

Jednou se Seidelmanem využili přestávky a vydali se na vrchol Empire State Building. „I když jsem rodilý Newyorčan, nikdy jsem tam nahoře nebyl," vysvětluje Seidelman. „A Arnold tam také nikdy nebyl. Vzpomínám si, jak jsem vedle něj stál, díval se na město a jeho reakce na to, že tam je, mě velmi dojala." Stejně jako King Kong, jeho kulturistický vzor, i Schwarzenegger vylezl na střechu nejslavnější budovy na Manhattanu, i když dolů se dostal méně dramatickým způsobem.

Herkules v New Yorku nikoho neoslnil a ti, kteří ho viděli, se mu vysmívali. Pro Schwarzeneggera existovaly i další důvody, proč na ten film nebýt hrdý – nejenže bylo jeho jméno v titulcích změ-

něno na „Arnold Strong“, ale také ho předabovali. Ovšem ani když jeho hvězda začala později stoupat, odmítal se zříct svých neslavných začátků.

„Je to příliš poctivý chlap, než aby ten film zametl pod koberec,“ vysvětluje Seidelman, který natočil přes padesát filmů s takovými hvězdami jako Elizabeth Taylorová nebo Ellen Burstynová, ale přesto se ho nejčastěji ptají na film o svalovci a medvědovi za 30 000 dolarů. „Nedávno jsem Arnoldovi napsal o svém špatném zdravotním stavu a on mi velmi mile odpověděl: ‚Jsi připraven natočit pokračování?‘ Podle Arnoldova příkladu jsem se naučil být na ten film hrdý.“

V následujícím desetiletí se Schwarzenegger objevil pouze ve čtyřech dalších filmech; *Herkules v New Yorku,* jak se dalo předpokládat, si pozornost Hollywoodu nezískal. Ale neexistovala frustrace, která by se promítla do jeho tréninkového režimu, který nebyl o nic mírnější. V roce 1970 vyhrál nejen soutěž Mr. Olympia, ale také Mr. Universe a Pro Mr. World, což se mu v jednom roce nikdy předtím nepodařilo. Ve své knize *Arnold: The Education Of A Bodybuilder* (v novém vydání česky vyšlo pod názvem *Encyklopedie moderní kulturistiky*) – označované jako „program supermuže pro superfitness“ – stanovil pravidla, jak mít tělo, jako je to jeho, které označil za „umělecké dílo“.[10]

„Když se dostatečně soustředíte, dokážete poslat krev do určitého svalu jenom při pomyšlení na něj.“

„Jakmile už nejste schopni dělat plná opakování, dělejte opakování částečná, dokud se lýtko doslova neodmítne hýbat.“

„Kluci, kteří neveslují, nikdy nevyhrají závod.“

„Udržujte svou mysl hladovou.“

Hlad – nekonečná touha po nových zážitcích a vítězstvích – byl hnacím motorem každého Schwarzeneggerova kroku. V téže knize to otevřeně prohlásil za svou filozofii: „Pro mě je život neustálý hlad. Smyslem života není jen existovat, přežít, ale jít dopředu, jít nahoru, dosáhnout úspěchu, zvítězit." Stejně jako tank, který řídil v armádě, se valil vpřed a vyhledával situace, které mohl zhodnotit a podmanit si je. I když se mu konečně podařilo navázat dlouhodobý vztah, a to s kalifornskou servírkou Barbarou Outlandovou – což byla změna oproti náhodným úletům, které obvykle začínaly tím, že přišel k nějaké ženě a zeptal se jí, jestli chce mít sex. Vztah se rozpadl v roce 1975, když bylo jasné, že se nehodlá spokojit s tím, že se usadí a povede normální život.

K rozchodu došlo kvůli filmu s příznačným názvem *Zůstaň hladový*. Schwarzenegger tento projekt nemohl odmítnout; jednak scénář napsal jeho kamarád Charles Gaines, který mu na míru napsal roli vzpěrače Joea Santa. A pak byl režisérem Bob Rafelson, miláček nezávislé scény a autor filmů jako *Malé životní etudy* nebo *Král z Marvin Gardens*. Příběh flákače (Jeff Bridges), který má přesvědčit majitele posilovny k prodeji, neměl o moc větší rozpočet než *Herkules v New Yorku,* ale byl mnohem serióznější. Tohle bylo něco, co Schwarzenegger nesměl propásnout.

Na návrh, aby se této role ujal neškolený nováček, režisér Rafelson nejprve nereagoval nadšeně. Nakonec však souhlasil, zavolal svému příteli Jacku Nicholsonovi a požádal ho, aby mu doporučil hereckého kouče. Odpovědí byl Eric Morris, se kterým bylo domluveno devět týdnů intenzivních individuálních lekcí v Morrisově studiu v Los Angeles.

„Když jsem s Bobem telefonoval, ptal jsem se ho, jak toho dotyčného poznám," vzpomíná Morris.[11] „Nastalo mrtvolné ticho. Uběhlo deset vteřin. A pak mi Bob říká: ‚Eriku, nemůžeš ho přehlédnout.'"

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Poslední akční hrdinové**.**
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.